
Co bude se školskou reformou?

Co bude se školskou reformou?

16.3.2012, Rubrika: Příloha - Speciál - vzdělávání, Strana: 2, Autor: Alena Adámková Téma: Ostatní

Studenti z celé republiky protestovali v prvním březnovém týdnu proti reformám ve školství. Návrhy dvou nových vysokoškolských zákonů se nelíbí ani rektorům. Nelibost vzbuzuje i připravovaná reforma regionálního školství.

Proti návrhu reformy vysokých, ale i středních škol z dílny ministra školství Josefa Dobeše protestují i učitelé. Na 1600 škol se chce kvůli připravovaným změnám zapojit do stávkový Učitelé Dobešovi vytýkají také neschopnost vysvětlit, o co v jeho školských reformách, vlastně jde.

Tři základní problémy

Zásadním problémem, proti kterému se ohrazují studenti, je plánované zavedení školného na státních vysokých školách. Nedávno to odmítla i Rada vysokých škol a i rektori jsou proti. Po vlně protestů proto ministr Dobeš přispěchal s úpravou návrhu, že „školné na veřejné vysoké škole bude hradit student, pokud překročí standardní dobu studia příslušného studijního programu“. Záhy navrhl další variantu, že místo školného bude student platit takzvané zápisné. A to vždy při zápisu ke studiu a dále při zápisu do každé další jeho části, čili dalšího semestru. Ovšem ani tato změna bouřící se studenty neuklidnila, neboť se stejně jedná o zpoplatnění vzdělání, pouze v jiné formě.

Školnému se však studenti zcela nebrání, pokud budou splněny některé podmínky: Školné na semestr nesmí přesáhnout pět až deset tisíc korun, veškeré vybrané školné zůstane v rozpočtu vysokých škol, školné se začne splácet až po překročení hranice průměrného měsíčního příjmu, výše splátek nesmí přesáhnout 10 procent čisté mzdy a školy vypracují systém stipendií pro sociálně slabé a žáky.

Mimo problém školného mají studenti obavy z omezení autonomie vysokých škol. Do jejich řízení by nově mohli zasahovat podnikatelé a politici, kteří by seděli ve správních radách. Změnit by se mělo i financování škol, dále pak systém akreditací a udělování titulů.

Mnoho pravomocí od akademických senátů mají převzít nové rady vysokých škol. Třetinu jejich členů vybere ministerstvo, třetinu rektor a zbytek akademický senát. Rada má rozhodovat o rozpočtu, majetku či vybírat nového rektora. Studentům, kteří sedí v akademických senátech, vadí, že ztratí možnost ovlivnit dění. Problém vidí v tom, že členy rady budou jen lidé mimo školu a že získají lehkou zneužitelnou moc nad majetkem. Nevoli vzbuzuje i navrhovaný systém udělování akreditací. Proverky přímo v terénu mají zajišťovat soukromé firmy vybrané ministrem. „Hodnotící firmy se spíše než o kvalitu vysokých škol budou starat, aby jim neušly zisky,“ bojí se Jan Gruber z iniciativy Za svobodné vysoké školy.

Proč reforma?

Ministerstvo školství si od reformy slibuje zvýšení kvality vysokých škol. Ta šla v minulých letech dolů. Míst je tolik, že se někde dostane až 70 procent středoškoláků s maturitou.

Zdaleka všichni na skutečně kvalitní vysokoškolské studium nemají, takže logicky musely mnohé školy snížit nároky. Reforma je má nutit zvyšovat požadavky například na výzkumné a vývojové projekty studentů. Také počítá s tím, že pár let po zavedení změn zanikne asi třetina škol, a to ty nejhorší (vesměs soukromé).

Větší odpovědnost?

Veřejné vysoké školy budou s ministerstvem uzavírat rámcové smlouvy na tři až pět let, kde si stanoví, jakých výsledků škola dosáhne v příštích letech a kolik peněz na to dostane.

„Ten zákon vytvoří nové podmínky pro slučování vysokých škol,“ upozornil jeden z autorů reformy, Jiří Nantl z ministerstva školství. Pomůže to prý hlavně soukromým školám a také menším veřejným školám.

Školy by měly procházet dvojitým hodnocením. Svou činnost by měly hodnotit jednak samy, jednak by je měla každých pět let prověřovat nově zřízená hodnotící organizace, národní akreditační agentura. Tu by měla tvořit akreditační komise jmenovaná vládou.

Nejprve by si měla vysoká škola nastavit vnitřní mechanismy kvality a poté akreditační komise posoudí kvalitu celé instituce, nikoli pouze oboru. Ministerstvo chce také zpřísnit postihy za podvádění.

Více bakalářů

V posledním desetiletí vzrostl počet zapsaných posluchačů v prvních ročnících vysokých škol téměř o sto procent z 64 na 112 tisíc. Financování, hodnocení kvality i akademické orgány se ale nijak nezměnily. Reforma by měla studium na vysokých školách zkvalitnit a diverzifikovat.

O titul magistra podle vlády usiluje v porovnání se zahraničím zbytečně moc studentů. Jednou z možností, jak posílit mezinárodní konkurenceschopnost Česka, je tak podle ní více profesně zaměřených bakalářů. Ve studiu magisterských oborů teď pokračuje 85 procent všech bakalářů, podle plánů ministerstva školství by jejich počet měl během zhruba sedmi let klesnout velmi razantně, na pouhých 50 procent. Zároveň budou magisterská nebo doktorandská studia nabízet jen některé školy.

Foto popis| Vítězství? Studenti právnické fakulty plzeňské univerzity se radují po oznámení ministra školství Josefa Dobeše, že budou moci na své domovské škole dostudovat. Na druhou stranu jejich budoucí pozice na trhu práce pod záštitou plzeňských práv nebude nejlepší